

Raadsvoorstel

Datum 10 februari 2026

Onderwerp Richtlijn gebruik van kunstmatige intelligentie in de gemeenteraad
Versienummer 1

Portefeuillehouder Presidium

Samenvatting

De gemeenteraad van Zwolle maakt in toenemende mate gebruik van digitale hulpmiddelen, waaronder toepassingen op basis van kunstmatige intelligentie (AI). AI kan het raadswerk ondersteunen, bijvoorbeeld bij het analyseren van stukken of het voorbereiden van bijdragen. Tegelijkertijd roept het gebruik van AI vragen op over transparantie, zorgvuldigheid, privacy en democratische legitimiteit.

Met deze richtlijn wordt een kader vastgesteld voor het verantwoord gebruik van AI door raads- en burgerleden. De richtlijn maakt duidelijk wat wel en niet wenselijk is, benadrukt dat raadsleden altijd zelf verantwoordelijk blijven voor hun inbreng en besluitvorming, en draagt bij aan openheid richting inwoners. De richtlijn sluit aan bij landelijke ontwikkelingen en eerdere gesprekken in de raad en het presidium.

Financiële gevolgen

Betreft doel 611 Raad
Begroting wijzigen Ja
Budgetnummer

Bijlagen

Bijlage 1 – Richtlijn kunstmatige intelligentie in de gemeenteraad van Zwolle

Bijlage 2 – Reflectie ethische commissie digitalisering ten behoeve van inwerkprogramma.

Openbaarheid

☒ Openbaar
☐ Geheim

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

De richtlijn kunstmatige intelligentie in de gemeenteraad van Zwolle vast te stellen.

Datum 10 februari 2026

Inleiding

Kunstmatige intelligentie ontwikkelt zich snel en wordt steeds toegankelijker. Ook binnen het raadswerk worden AI-toepassingen gebruikt, bijvoorbeeld voor het samenvatten van informatie, het verkennen van argumenten of het formuleren van teksten. Deze ontwikkeling biedt kansen voor efficiëntie en ondersteuning, maar vraagt ook om duidelijke kaders.

In gesprekken binnen het presidium is de behoefte uitgesproken aan een gezamenlijke norm: niet om het gebruik van AI te verbieden, maar om helderheid te bieden over verantwoord, transparant en zorgvuldig gebruik.

Een concept van deze richtlijn is voorgelegd aan de Ethische commissie Digitalisering met het verzoek hierop te reflecteren. De commissie heeft daarbij niet alleen aandacht gevraagd voor risico's zoals betrouwbaarheid, privacy en auteursrecht, maar ook nadrukkelijk stilgestaan bij de vraag waar het gebruik van AI passend is in het raadswerk en waar het menselijke en politieke oordeel leidend moet blijven.

Op basis van deze reflectie heeft het presidium besproken om de richtlijn aan te scherpen door expliciet aandacht te besteden aan transparantie over het gebruik van AI in het raadswerk. Daarnaast is besloten om de vragen en aandachtspunten die de ethische commissie heeft meegegeven niet alleen te betrekken bij de vaststelling van deze richtlijn, maar deze ook verder te verdiepen in het inwerkprogramma voor de nieuwe raad. Op die manier wordt de richtlijn niet alleen vastgesteld als normatief kader, maar vormt zij ook het startpunt voor een breder gesprek over verantwoord, bewust en zorgvuldig gebruik van kunstmatige intelligentie door de gemeenteraad.

Kader

Deze richtlijn is onderdeel van een bredere beweging rond verantwoord AI-gebruik binnen gemeenten. De [VNG](#), [VvG](#) en andere landelijke netwerken bevorderen bewustzijn over kansen én risico's bij AI-gebruik in het openbaar bestuur.

De [Europese AI-verordening](#)

Beoogd effect

Met het vaststellen van deze richtlijn wordt beoogd raads- en burgerleden houvast te bieden bij het verantwoord gebruik van kunstmatige intelligentie in het raadswerk. De richtlijn draagt bij aan transparantie over het gebruik van AI, beperkt risico's op het gebied van privacy, betrouwbaarheid en auteursrecht en benadrukt dat politieke oordeelsvorming en besluitvorming altijd de verantwoordelijkheid van het raadslid zelf blijven. Daarmee wordt een gezamenlijke norm vastgesteld die past bij de publieke rol van de gemeenteraad en die bijdraagt aan het vertrouwen van inwoners in een zorgvuldige en integere democratische besluitvorming.

Argumenten

De richtlijn sluit aan bij de dagelijkse praktijk van het raadswerk

Het gebruik van AI-toepassingen door raadsleden is een realiteit. Met deze richtlijn wordt een normatief kader vastgesteld voor het gebruik van AI in het raadswerk. De richtlijn heeft het karakter van een gedrags- en handelingskader en legt daarom geen juridische verplichtingen op (bovenop bestaande wet- en regelgeving).

Datum 10 februari 2026

De richtlijn versterkt transparantie en integriteit

Door af te spreken wanneer en hoe het gebruik van AI wordt vermeld, ontstaat openheid richting elkaar en richting inwoners. Dit draagt bij aan het vertrouwen in het raadswerk.

De richtlijn bepaald dat de verantwoordelijkheid bij het raadslid blijft

De richtlijn benadrukt expliciet dat AI een ondersteunend hulpmiddel is. Politieke afwegingen, oordeelsvorming en besluitvorming blijven altijd de verantwoordelijkheid van het individuele raadslid.

Alternatieve mogelijkheden

Een alternatief is om geen richtlijn vast te stellen en het gebruik van AI volledig aan individuele raadsleden over te laten. Dit biedt echter minder duidelijkheid, kan leiden tot uiteenlopende praktijken en vergroot het risico op onduidelijkheid en discussie achteraf. Het presidium acht dit onwenselijk.

Maatschappelijk draagvlak & participatie

De richtlijn is gericht op het interne functioneren van de gemeenteraad. Er heeft daarom geen afzonderlijk participatietraject plaatsgevonden.

Communicatie

Na vaststelling wordt de richtlijn openbaar gepubliceerd via overheid.nl en betrokken in het inwerkprogramma voor nieuwe raads- en burgerleden, met aandacht voor veilig en ethisch digitaal werken.

Financiën

Aan het vaststellen en publiceren van deze richtlijn zijn geen financiële consequenties verbonden.

Risico's

Er bestaat een risico's van schijnzekerheid. Deze richtlijn is geen controle-instrument. Bewustwording en eigen verantwoordelijkheid van raads- en burgerleden blijven essentieel.

AI-toepassingen ontwikkelen zich snel waardoor er mogelijk functies en gebruik van AI kunnen ontstaan waar deze richtlijn nog niet in voorziet. Periodieke actualisatie en training over ethisch en veilig digitaal werken is daarom wat betreft het presidium wenselijk.

Vervolg

Na vaststelling wordt de richtlijn toegepast in de dagelijkse raadspraktijk. De richtlijn wordt onder de aandacht gebracht van raads- en burgerleden en openbaar beschikbaar gesteld. In het inwerkprogramma voor de nieuwe raad wordt expliciet aandacht besteed aan deze richtlijn, evenals aan de bijgevoegde reflectie van de ethische commissie digitalisering, zodat nieuwe raadsleden goed zijn toegerust om op een veilige, transparante en verantwoorde manier met kunstmatige intelligentie om te gaan. Het presidium kan, als daar aanleiding toe is, voorstellen doen voor actualisatie of nadere duiding op basis van nieuwe ontwikkelingen of ervaringen.

Openbaarheid

Dit raadsvoorstel en de bijlagen zijn openbaar.